

"Застава" издава сваки дан два календара, а недељом
издаје и данашњица недеље и свега једнаред

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи
лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ "РАДА" ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

ЗАСТАВА

За оглас плаћа се по 12 пот. од сваке прете
оваких ситних слова.

Уредништво "Заставе" је у кући г. Ј. Т. Чавића
Администрација "Заставе" налази се у кући где
је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 32

Поједини јутарњи бројеви стају
2 потуре.

Калај и Буриан.

Скроз неуређени одношаји у Босни и Херцеговини и незаконито поступање владиних чиновника према домородном народу јесу поводом, да сваке године на делегацијама устају српски, хрватски и чешки делегати у одбрану овог угњетаваног народа оптужујући владу и управу стварним догађајима. Сваке године смо слушали најпре од Калаја а сада од Буриана где одбијају све ове стварне оптужбе и то са таквим цинизмом, да је то већ срамота за европску дипломатију.

Калај и Буриан се ни у чему не разликују. Као што је Калај угњетаво народ босански преко својих масно плаћених чиновника, исто тако чини и Буриан. Као што је Калај зајавио то, исто тако се са фертушунг-системом служи и Буриан, но још више, Буриан једноставно за гола факта вели да она не постоје, он их као мафионичар једним мигом учини невидљивим. И чак не дозвољава да се сав садржај оптужбе изнесе путем новина у јавност, и тако је омауо и делегације и јавност. Читајте само све пештанске и бечке новине, па ћете тамо говорити Бианкинија, Клофача и Красојевића наћи скроз унакажене, силом скраћене, само да се не зна у јавности шта се све дешава у Босни. Буриан је чак тако далеко ишао, да је и своје одговоре унакажене и скраћене пропустио у јавност.

Бурианов "фертушунг систем" је јасан, тенденција му отворена. Она нам јасно говори, да аустријска управа свесно, хотимице зло управља овим земљама, она систематски ради на моралном уништењу овог народа и на материјалној пропасти му. Да може и даље тако радити, фертушује скандале, зајављује чак своје одговоре. — Буриан је чак противник да му се име и дела славе и спомињу. Исто као Калај.

Највише Калајевске вештине и начине применио је Буриан код одговора на Красојевићеву интерпелацију. Ту се служи свим гадним средствима, којим се служе стари званичници босанске управе. Овде је Буриан од њих информисан, и скоро по заповести босанске владе у Сарајеву радио. На интерпелацију Красојевићеву, да се са босанским ђацима у бечком конвенту ропски поступа, Буриан не одговара на тужбу, већ тужи ђаке, баца се блатом на сав босански народ. Буриан вели да у конвенту влада узорит ред а да се ђацима зато не свиђа тамо што босански ђаци по свом домаћем образовању нису свикли на ред. То је најлакши поступак у одбрани, напаст и оптужити тужиоца. Тако је исто радила земаљска влада

код штрајка тузланске гимназије. И тако је влада на крају да од себе и свог несавесног директора Ајзелта одбије кривицу, бацила ову на Србе професоре и њих казнила. Исто тако цинички, брутално одговара Буриан и на питање у ствари муслиманске автономije. Буриан одговара, да се због међусобног раздора нису муслимани могли изабрати поверенике с којима би влада могла преговарати. Влада је удесила преко својих шпијуна и плаћеника да унесу раздор у вође, и сада оптужује народ муслимански. Овим само доказује да неће ништа да учини за муслимане, и да муслимани од Буриана немају шта тражити.

Највише је симптоматичан Бурианов одговор на интерпелацију Красојевићеву због штрајка на тузланској гимназији који одговор такођер није ушао у јавност кроз новине. Буриан изјављује, да је директор Ајзелт потпуно правилно и по законима поступао. Дакле знај народ српски, да је Буриан јавно у делегацијама санкционисао незаконитост, дивљаштва, тиранију над српским ђацима на тузланској гимназији.

После оваких одговора босанском народу мора бити јасно, да на делегацијама у Бечу и Пешти не може више тражити ни заштите, ни праведно решавање својих животних питања, нити тражити закон да се праведно испуњава.

Буриан стоји на истом тиранско-бироградском становишту као и Калај. Он више није заступник окупираних земља, и док је он у делегацијама, и у опште овакав човек, дотле аустријске и мађарске делегације не могу бити она инстанција, откуд се босански народ може добру надати.

Српски и муслимански народ Босне и Херцеговине мора тражити другу инстанцију, на којој ће моћи безакоње и неправде, које јој чини Калај-Бурианов тирански бирократски систем износити и тражити да се у земљи отелоне. Борба од 28 година са овим тиранима потврђује то. Народ српски, тражи друге људе, тражи друге инстанције, где ће моћи своја животна питања праведно решавати. В.

Српски народно-црквени сабор.

— Пета седница. —

Отварање седнице.

У 10¼ сати пре подне долази патријарх са епископима. Света је још пуно и на галерији и око посланичких клупа. Записник прошле седнице вере ради потписује се, а др. Душан Поповић примећује, да је он у ствари "Заставина" писања само цитирао, што је "Застава" на-

писала (Гласови: Нисте цитирали већ на памет говорили! Др Душан Поповић: Ја умем и на памет цитирати. — Смех.) "Застава" није донела изјаву верно, зато треба у томе исправити записник.

Подносеци.

Патријарх пријављује, да је др. Ника Максимовић поднео оставку на чланству у митрополијском црквеном и школском савету. (А где су други?) И да су приспели протести против избора пароха Паје Зековића и дра Миливоја Бабића. — Прво узима се на знање, а протести се упућују верификационом одбору.

Стенографи.

Потпредседник др. Никола Ђурђевић јавља, да је извршио одлуку гледе стенографа и дошли су већ данас Момчило Радовановић, адвокатски приправник и Драгољуб Марковић, свршени правник, а Младен Спасојевић, учитељ стенографије доћиће сутра. Сваки ће имати дневнице по 20 круна. — С одобрењем на знање, а уз то, да се извештаји стенографски штампају после сваке седнице у 500 комада и поделе међу посланике.

Адреса.

Патријарх предлаже да се у времену до нове године сачини и у сабору претресе адреса краљу. — Прима се једногласно.

Конституисање одбора.

Епископи Змејановић и Шевић, даље прота Божа Поповић и други председници појединих одбора јављају, да су се ти одбори конституисали. — На знање.

Верификациона расправа.

Др. Бабић, известилац привременог верификационог одбора, извештава, да је одбор проучио све списе гледе оспореног мандата и предлаже, да се мандат дра Богдана Стојановића, посланика пакрачког, оверови, а протест одбије. Износи разлоге за то.

(Самосталци громко вичу: Хоћемо генералан извештај прво, па онда ћемо репавати о појединим мандатима.)

Др. Миша Михајловић препоручује, да се оверови прво овај мандат, па да се онда даље ради, но самосталци на то дижу велику вичу: Нећемо то, већ тражимо прво генералан извештај. Др. Михајловић препоручује најзад, да им се удовољи.

Затим др. Влада Манојловић, др. Бабић, поп Михалчић, др. Мушички, др. Рокнић, др. Хаџи, др. Миша Михајловић, Мита Клицић у краћим и дужим језгровитим и пуним разлога говорима правдају поступак верификационог одбора, који хоће, да се расправља посепце о сваком мандату. И позивају се у томе на

закон и пословник као и на праксу. Али за све време док говор посланици радикалне странке, многи чланови самосталне странке, љуто раздражени, упадају у реч и јединственом дреком и добацавањем жестоких израза, као што су: То је лаж, насиље, силовање, клотира и т. д. Нарочито се у томе одликују: уредник "Србобрана", Прибићевић, браћа Буда и Милан Будисављевићи, Душан Поповић и други. Тако, да не само вичу и сметају упадцима говорницима, него без сваке невоље бесомучно скачу и лупају песницама о клупе.

Др. Душан Поповић довикује: "Хоћемо, да вас присилимо, да радите с нама споразумно"; а уредник "Србобрана", Прибићевић довикује: "Показаћемо вам, да не можете радити, ако нећете, како ми хоћемо."

И за време догод траје расправљање, после сваке треће речи упадају самосталци радикалима у реч, непрестано одлучно тражећи, да се њихова воља изврши.

Од самосталске стране подноси др. Белобрк предлог, да се извештај верификационог одбора врати натраг, да га генерално изнесе и образложи опширно, па тек онда да се приступи решавању, шта ће да буде са оспореним мандатима уопће. За тај предлог говорили су од самосталаца: Др. Пелеш, Буда Будисављевић, који у свом говору додају радикалима: То је фуртимаштина. (Вика са радикалске стране: Охо, охо, срам вас било, ви вређате. Повуците своје речи.) Будисављевић исправља своје речи и препоручује предлог дра Белобрка. За тај предлог говорио је даље др. Мандић, Светозар Прибићевић, Васа Муачевић, те у својим говорима силно нападају већину, додајујући јој, да неће споразума и износићи тобожње своје покушаје, да се дође до споразума, који је тако потребан на овоме судбоносном сабору. (Узвизи са радикалне стране: Из целог нашег дивљачког држања види се, колико вам је стало до слоге, споразума и заједничког рада на овоме сабору.)

И пошто за цело време расправљања сметају својом вичом, скакањем и лупањем песницама о сто браћа Будисављевића, устаје најзад ратар Тоша Рајић, посланик модошког среза, и у кратком говору чита добру буквицу браћи Будисављевићима о пристojности, напомињући, како је ружно, што се непрестано тако деру, лупају и скачу. (Бурно тапшање и узвизи: Живео! Један глас: Је ли вам то требало г. професоре, да вас ратар учи реду и пристojности!)

За време говора дра Хаџије, који жестоко осуђује неке

денунцијације, што су их неки ширили о нашем сабору, многи пружају прст на дра Поли-та и довикују му: Ето вам де-нунцијанта, где седи међу вама (самосталцима)!

Кад је говорио др. Мита Мушицки и споменуо истицање самосталаца, како радикали неће моћи никад ништа урадити, ако не буду споразумни са само-сталцима, Светозар Прибићевић веома раздражен до икује, То је лаж! На то се изроди ужас-на вика и узвици: Повуците своју реч! Да се упути на ред и пристојност! — Прибићевић одговара, да неће да повуче своју реч и тражи од Мушиц-ког, да докаже своју тврдњу. Др. Мушицки му на то хладно-крвно одговара, да он нема о-бичај лагати и кад што тврди, то ће и доказати, само нека Прибићевић изјави пред сабо-ром, да ће повући све могуће конзеквенције, кад му он своју тврдњу докаже Прибићевић ћути као заливен (Бурно тап-шање и усклици: Живео др. Мушицки!)

Кад је др. Мушицки у свом другом говору споменуо име дра Полита и дра Путника, да њима самима треба да је стало до тога, да се наређењем истра-ге против њихових избора утвр-ди истина и правда, скочио је Полит са свога места и лупа-јући песницама о сто за дуго је викао: Не смете моју личност спомињати! Господине председ-нице, млим да забраните го-ворнику, да спомиње моју лич-ност. — Бурно смејање и ус-клици: Зар сте ви неприкосно-вени?! Одма затим силно тап-шање и бурни усклици: Живео др. Мушицки! Полит и даље млата рукама и лупа песницама о сто вичући необично јако пла-чевним гласом: Ви мене вређа-те, а ја сам б анио Милетића. — Исто је тако раздражено ви-као и песницама лупао др. По-лит и по други пут, када је говорио др. Бабић, који му до-баци, да нема право што виче, јер њега нико не дира.

У полак 2 сата по подне па-тријарх одлази, а председничко место заузима потпредседник др. Никола Ђурђевић, којом су при-ликом посланици радикални и опет доказивали, да је поступак верификационог одбора оправ-дан и да се ником за љубав не сме закон изигравати.

Напред именовани чланови из опозиције поново су дивали необичну ларму, да их је пот-председник морао опоменути да буду мирни и морао је попрет-ити, да ће затворити седницу, ако и даље узвичу.

Др. Миша Михајловић је у два-три пута устајао и хладно-крвно, али са пуно одлучности и веома језгровитим и разлож-ним говорима осудио поступак самосталаца који својом неумес-ном тактиком сметају сваком даљем раду. Није вам право, кад вам попустимо, а неправо вам је и кад не попустимо. Кад попустимо, хвалите се, ка-ко смо слабији, а ви јачи, а кад нећемо да попустимо, ви нам пребацујете насиље. Та ви хоћете да се оверове сви мандати, па би одма било све добро.

Најзад су добила завршну реч известилац верификационог

одбора, др. Бабић и предлагач противнога предлога, др. Бело-брк, а после тога се приступи-ло гласању, те је предлог дра Белобрка одбијен, а усвојен предлог верификационог одбора са 38 против 31 гласа. Затим је председник заказао седницу за сутра, петак, у 10 сати пре подне. На дневном реду ће бити расправљање о оспореним ман-датима.

Забавно-поучно село

У недељу 17. (30.) децембра тачно у 3 сата по подне биће у великој дворани хотела Ма-јера шесто поучно-забавно се-ло. На селу ће говорити др. Маладин Свињарев о „Народ-ном здрављу“. Певаће Српки-ње ратарске девојке из Јова-новског краја. Читаће Мита Алексијевић. Улазак је беспла-тан. Карте се могу добити и на сам дан села пре подне у администрацији „Заставе“, а после подне на улазу у дворану. Дођите што многобројније са це-лом вапом породицом.

Прво научно забавно село на Клиси.

У недељу 17. (30.) децем-бра о. г. одржаће се у школи на Клиси у 3 сата по подне прво научно забавно село. Го-вориће Јаша Томић о задру-гарству у вези са оснивањем сточарске задруге на Клиси. После тога биће читање. Пози-вају се сви да у великом бро-ју на ово село дођу.

Трансбалканска железница.

„Трговачки Гласник“ пише: На овој великој железничкој ве-зи, која би Румунију и јужну Русију преко Србије везивала једном железничком пругом нор-малног колосека, ради се у ве-лико да се претходна питања код држава преко којих ће ићи пруга расправе и реше. На пр-вом месту између Србије и Ру-муније потписат је већ спора-зум да се железничка свега из-веде између села Грује на румунској страни и нашег села Прахова на доњем Дунаву, у место раније свега између Кла-дова и Турне, којом би се и пут скратио за пуних 100 ки-лометара. Румунија је већ у велико предузела припрему за радове на прузи Крајова глав-ног места у малој Влашкој и Грује на доњем Дунаву. Срби-ја је пре неколико година из-радила планове за грађење же-лезнице преко Зајечара, Кња-жевца и Тресибабе за Ниш, као и пругу од Чечине уз реку Топлицу на турску границу код Мердара. Скупштина Црне Го-ре на једној својој седници из-разила је жељу да се ова же-лезница изведе за Бар, у коме је влада Црне Горе предузела све потребне грађевине за јед-но модерно пристаниште. Ово би требало усвојити и имати нарочито у виду да се не иде на сам Ђоване де Медиа, како се раније мислило даље и Тур-ска је од своје стране вољна да Скадар преко Призрена ве-же са Феризовићем и пругом Скопље — Митровица о чему се ишчежује сваког дана сул-танова изда.

Демонстрације

Прејуче по подне један део универзитетске омладине, који симпатизе опозиционим група-ма у скупштини, сазвао је био збор у универзитетској згради ради протестовања противу зај-ма. Пошто су капије универ-зитета биле затворене по на-редби надлежне универзитетске власти, омладинци су се иску-пили пред самом зградом, па како је међу њима било и при-јатеља данашње скупштинске већине, очас се међу тим стру-јама изредила свађа, која се у-брзо претворила у битку. Опо-зициона омладина кренула се за тим на теразије, вичући: „Доле зајам! Доле Папић!“ Полиција пред кварталом тера-зијским покушала је заустави-ти демонстранте, али без ус-пеха. Жандарми опалише из револвера у ваздух, а један жандарм револвером рани у обе ноге омладинца Ђоку Петкови-ћа, који је баш био потрчао по сопственом му казивању у болници — у правцу ка рад-њи Пинкеса Штајна. Њега су пренели у болницу, где је кон-статовано, да је рана лака. Доц-није је у болницу дошао још један омладинца, који симпати-ше скупштинској већини. Ње-му је камионицом равијена гла-ва. И код њега није тешка по-вреда. Чим је овај ђак рањен а други погођен камионом, по-лиција се повукла у квартал, а омладинци су уз узвике као и мало час дошли до скупшти-не, па су се истим путем вра-тили до п ед универзитет где су се мирно разишли.

Небогатов осуђен на смрт.

У парници, коју су покренули против адмирала Небогатов и дру-гова му, што су се предали Јапан-цима у битци код Чусиме, прекјуче је проглашена пресуда. Адмирал Не-богатов и заповедници са три окло-пнице — изувешки заповедника са „Орела“ осуђени су на смрт. О по-гледом на олакшавајуће околности и дугогодишњу непрекорну службу им-ратни суд је решио, да поднесе цару молбу за помиловање, у којој моли, да се смртна казна измене на 10-го-дишње тамновање у граду. Осим тога осуђена су још четир часника на 2—4 месечно тамновање, а остали су ослобођени.

Изгореле под јелком

У вече католичког Божића дого-дила се дирљива несрећа у Новој Пешти. Код ондашњег грађанина Ђорђа Барацајаја о бадњем вечеру беше се искупило весело друштво. О поноћи подигне се цело друштво и оде на поноћницу. Код куће остадо-ше само две Барацајајеве девојчице, — Гива од 4 и Ема од 2 године — које су спавале. Старији, када пођо-ше на поноћницу, забораве да погасе свеће на јелци (божићно дрвце). Док су они били у цркви, свеће нагоре, те се јелка запали. Пламен се брзо распростирао, са јелке пређе на на-мештај и када се весело друштво вратило из цркве, цео стан беше у пламену. Несрећни родитељи нађоше мртву своју децацу у постељу у са-мим ранама. Са нелажње изгубише живот два невинишца, а несрећним родитељима освану при Божић. По-лиција је покренула истрагу, да не-постави, кога терети одговорност за ову страшну несрећу.

Брзојави „Застави“.

Стигли 15. децембра.

Српски ајам санкционисан.

Београд. Краљ Петар пот-писао закон о зајму.

ОРАЈА. ЈАБУКА

СУВИХ ШЛЈИВА

нуди најјефтиније

Алекс. А Мудрок,

Митровица (Срем).

I. 1161 26—

Најновијих лепеза и накита за балске тоалете.

НОВА РАДЊА

мушће и женске помодне робе

Д. С. МОНАШЕВИЋА

код „Златне Кугле“

у Ђурђијевој улици бр. 23. преко

пута Браће Миросављевића.

Препоручује на наступајуће

празнике и балску севому своје

богато снабдевано стовариште:

мушких кошуља, крагнова, ман-

жетни, краватни, ципица, трико

кошуља и др. I. 1684 1—12

Све врсте ручних радова. Велико

стовариште женског белог рубља.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Српска православна црквено-школ-ска општина у Баваништу расписује писмену (офертуалну) дражбу ради преоправке своје цркве изнутра.

Сликареки рад . . . К. 5320.—

Декоратерски рад . . . „ 4000.—

Чишћење икона на

иконостау . . . „ 2000.—

Златарски рад . . . „ 6120.—

Столарски рад . . . „ 1040.—

Зидарски рад . . . „ 2428.—

Овега: 20908.—

Позивају се сви нудиоци, који би вољни били горњи рад или посебно или укупно примити да својеручно потписане понуде до 31. јануара (19. фебруара) 1907. пре подне до 10 ча-сова председништву општине поднесу. Доцније приспеле понуде неће се у обзир узети.

У писмену понуду дужан је сваки нудиоц било за целокупни рад било за поједину струку 10% од горње цене као јамчевину било у готовом новцу или у вредности папирима при-ложити.

Онај чија се понуда буде прими-ла, дужан ће бити на основу пред-рачуна и услова посебан уговор са општином склопити.

Услови и предрачун могу се сва-ког дана за време званичних часова у општинској писарњи видети.

Нудиоц мора у својој писменој понуди (оферту) изјавити да познаје све услове као и трошковник (Kostenüberschlag) и да се сматра за себе обавезати.

Одбор задржава себи право да бира између присутних понуда без обзира на већину понуђене цене. И у случају да није задовољан са ис-ходом лицитације може нову лицита-цију расписати без обзира на при-спеле понуде.

У Баваништу 1. дец. 1906
Добра Рајић Живко Трифунов
перовања. председник.

I. 1700 1—2

И-ва српска каменорезачна радња у ВРШЦУ.

КО ТРЕБА леп и јефтин каменити споменик крст или пирамиду нег нули само код Србина

Светислава Кешанског у ВРШЦУ.

Израда слова вештачка. I. 1233 25—30